

Motivering

Behorend bij voorstel 'omgevingsplanwijziging thema bodem'

Gemeente
Sliedrecht

Inhoud

1.	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en reikwijdte	4
1.1.1	Aanleiding	4
1.1.2	Waar moet het thema bodem aan voldoen?	4
1.2	Doel van wijziging omgevingsplan	5
1.3	Oogmerken bodemkwaliteit	5
1.4	Planbeschrijving	8
1.4.1	Toepassen van grond en baggerspecie	8
1.4.2	Toepassen van bouwstoffen	9
1.4.3	Opslaan van Baggerspecie.....	10
1.4.4	Graven in de bodem	10
1.4.5	Saneren van de bodem (grond en grondwater).....	11
1.4.6	Nazorg na sanering.....	11
1.4.7	Bouwen op verontreinigde grond	12
1.4.8	Overnemen bruidsschatregels	14
1.4.9	Opvolgen instructies uit het Bkl en provinciale omgevingsverordening.....	14
1.4.10	Maatwerkregels in aanvulling op de regels in het Bal	15
1.4.11	Schrappen bruidsschatregels.....	15
1.4.12	Conclusie	15
1.5	Milieubeoordeling.....	15
1.6	Instructieregels rijk en provincie	16
1.6.1	Rijk.....	16
1.6.2	Provincie	16
2.	Omgevingsaspecten	17
3	Uitvoerbaarheid	18
3.1	Verslag van de inspraak.....	18
3.1.1	Reacties regionale bijeenkomst.....	19
3.1.2	Reacties Sliedrecht.nl en Het Kompas	19
3.1.3	Aanpassingen aan de regels.....	19
3.2	Vooroverleg.....	19
3.2	Economische uitvoerbaarheid	20

Bijlagen	20
Bijlage 1: Vragen en reacties informatiebijeenkomst bodemregels - 16 oktober 2024	20
Bijlage 2 Verslag van de vooroverlegreacties op de bodemregels 25 november 2024	27

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en reikwijdte

1.1.1 Aanleiding

De wijziging van het omgevingsplan Sliedrecht voor het thema bodemkwaliteit is nodig om de volgende redenen:

- Omissies in de Omgevingswet oplossen, o.a. in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en de bruidsschat;
- Overzetten bodembeleid vanuit regionale bodembeheernota naar omgevingsplan;
- Aanvullend bodembeleid dat aansluit bij de kenmerken en ontwikkelingen in het gebied

De aanleiding voor deze wijziging is het voorbereidingsbesluit met voorbeschermingsregels, dat in december 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld (d.d. 19 december 2023). Dit besluit was noodzakelijk om de omissies in de Omgevingswet, die per 1 januari 2024 in werking treedt, te verhelpen. Hiermee werd voorkomen dat tijdens de overgangperiode, totdat het omgevingsplan wordt gewijzigd, bodemactiviteiten zouden verricht worden die schadelijk kunnen zijn voor mens en natuur.

Binnen anderhalf jaar na de inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit dient een wijziging van het omgevingsplan te worden vastgesteld om het beschermingsniveau voor mens en milieu te waarborgen. Deze motivering maakt deel uit van de voorgestelde omgevingsplanwijziging.

De regels die in deze wijziging worden voorgesteld, zijn in samenwerking met de Drechtsteden-gemeenten en de omgevingsdienst van regio Zuid-Holland Zuid opgesteld. Het doel is om regionale uniformiteit te bereiken in de regels voor milieuthema's, waaronder de bodemkwaliteit.

1.1.2 Waar moet het thema bodem aan voldoen?

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) staan regels die verplicht moeten worden opgenomen in het omgevingsplan van de gemeente. Ook de provincie Zuid-Holland verplicht gemeenten om regels op te nemen in hun omgevingsplan via hun voorbereidingsbesluit en omgevingsverordening. In de bodembeheernota 2010-2020 (welke gaat over het toepassen van grond en baggerspecie) staan regionale regels die moeten worden heroverwogen en waar nodig opgenomen worden in het omgevingsplan.

1.2 Doel van wijziging omgevingsplan

Het doel van deze omgevingsplanwijziging thema bodem is het waarborgen van een gezonde en veilige leefomgeving, waarbij het gebruik en de bescherming van de bodem en ondergrond met elkaar in balans zijn. Duurzaam gebruik van de bodem (zowel grond als grondwater) moet mogelijk blijven, voor zowel de huidige als toekomstige generaties. De nieuwe bodemregels dragen ook bij aan het behoud van biodiversiteit en het bevorderen van energieneutraliteit.

De chemische kwaliteit van de bodem mag op gebiedsniveau niet verslechteren en moet in overeenstemming zijn met de beoogde functie van de locatie. Bij het vaststellen van de kwaliteitsdoelen voor bodem en ondergrond spelen zowel de gezondheidseffecten als de ecologische impact een belangrijke rol.

1.3 Oogmerken bodemkwaliteit

In het omgevingsplan zullen specifieke oogmerken met betrekking tot de bodemkwaliteit worden opgenomen. Deze oogmerken dienen als het kader voor de regels en zijn in lijn met de doelstellingen van de Omgevingswet. De oogmerken voor bodemkwaliteit zijn als volgt:

- Het waarborgen van de veiligheid;
- Het beschermen van de gezondheid;
- Het beschermen van het milieu;
- Het zuinig gebruik van energie en grondstoffen;
- Een doelmatig beheer van afvalstoffen.

Hierna wordt toegelicht hoe de regels zich verhouden tot deze oogmerken.

Milieu en bescherming

Er is voor gekozen om daar waar nodig te beschermen:

1. De bodemkwaliteitskaart werd al nauwelijks gebruikt als kwaliteitsbewijs voor grond. In de regels wordt dit gebruik niet langer toegestaan, omdat de kaart niet de daadwerkelijke kwaliteit van de grond aangeeft. Er is minstens ook een bodemonderzoek nodig.
2. Bescherming van het milieu tegen thermisch gereinigde grond (verbrande grond) en aandachtsbouwstoffen (zoals staalslakken of AVI-bodemas) door een verbod op te nemen dat alleen met een omgevingsvergunning kan worden opgeheven. Dit is nodig omdat er een hoog risico is op milieuschade bij deze toepassingen.
3. Daar waar het nodig is zijn normen verruimd, zoals voor nikkel. Nikkel komt in heel de regio Zuid- Holland Zuid wat verhoogd voor en heeft geen gezondheidsrisico's. Deze grond is goed herbruikbaar.

4. Bij het saneren van industrieterreinen is een leeflaag van 1 meter dikte niet nodig, omdat het gebruik van de bodem weinig gevoelig is. De blootstelling aan de verontreiniging kan hier ook prima worden beperkt met een leeflaag van 0,5 meter dikte.

Milieu en gezondheid

Er is gekozen voor een gezond, veilig en duurzaam bodemgebruik. In grond die wordt toegepast mogen volgens de rijksregels best veel bodemvreemde bijmengingen zitten. Echter is dit niet wenselijk in een woonwijk, volkstuin of buitengebied waar de bodem schoon hoort te zijn. Niet alleen chemisch maar ook fysiek. Dit oogmerk vertaalt zich in de regels in:

1. Aanscherping van de regels ten aanzien van het percentage bijmengingen (waaronder asbestverdacht materiaal).
2. Ter bescherming van de volksgezondheid zijn strengere normen voor lood, barium, asbest en PFOA gesteld.
3. Ook zijn strengere normen gesteld bij het saneren van lood, PFOA en vluchtige (uitdampende) stoffen.
4. Bij de beoordeling van een omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit is beoordelingsruimte ingebouwd en is de toelaatbare bodemkwaliteit voor lood en PFOA op woonlocaties strenger. De gehalten lood en PFOA volgen uit de adviezen die het RIVM hierover geeft voor een duurzaam bodemgebruik bij de functie wonen.

Toelichting lood

Bij het bouwen van een bodemgevoelig gebouw moet bij het overschrijden van de toelaatbare bodemkwaliteit worden gesaneerd. Het Rijk hanteert voor lood de oude interventiewaarde van 530 mg/kg als norm. Deze norm is reeds achterhaald door het onderzoek en advies van het RIVM (2015 en 2017) en de GGD (2016). Hierdoor worden de gebruiksfuncties en de bodemkwaliteit niet optimaal op elkaar afgestemd en dit kan een negatief effect hebben op de volksgezondheid. De provincie adviseert in haar handelingskader op basis van de rapporten van het RIVM en de GGD een maximaal gehalte van 370 mg/kg ds. Dit gehalte wordt overgenomen in de regels. De bodemkwaliteit wordt daarmee afgestemd op de gebruiksfunctie.

Toelichting PFOA

Het Rijk heeft in 2021 een INEV (indicatieve niveaus voor ernstige verontreiniging) van 60 µg/kg (0,060 mg/kg) vastgesteld voor PFOA. Via de voorbeschermingsregels voor bodemkwaliteit wordt deze waarde nu nog aangehouden als saneringsgrenswaarde bij de nieuwbouw van woningen. Deze waarde sluit echter niet aan bij de gebruiksfunctie. Het RIVM (2021) adviseert een maximale waarde voor duurzaam bodemgebruik van 30 µg/kg (0,030 mg/kg). Dit gehalte wordt overgenomen in de regels. De bodemkwaliteit wordt daarmee afgestemd op de gebruiksfunctie. Reden dat het RIVM een lager gehalte

adviseert is omdat de gemiddelde Nederlander een relatief hoge hoeveelheid PFAS binnenkrijgt via o.a. voedsel en drinkwater. Dit geldt niet voor overige stoffen.

De kans dat er voor een woningbouwproject saneringsmaatregelen worden geëist neemt hiermee toe. Dit zal statistisch gezien alleen spelen in een paar gevallen, namelijk die in zone 17 van de PFOA- verwachtingskaart. De kans van overschrijding neemt hier toe van 4% naar 13%.

De overige PFAS in de regio Zuid-Holland Zuid zijn niet zodanig diffuus verhoogd dat sprake is van gezondheidsrisico's of geen sprake is van duurzaam bodemgebruik. Als het nodig is kan de beoordelingsruimte die wordt ingebouwd ook gebruikt worden om per geval te beoordelen of de bodemkwaliteit toelaatbaar is.

Milieu en ecologie

Er is gekozen voor een kwaliteit grond die past bij ecologische ambities:

1. Voor de ecologie is het belangrijk dat de zuurgraad (pH) van de bodem niet verandert. Daarom zijn er normen gesteld voor de pH bij het toepassen van grond. De pH moet aansluiten bij de pH die in deze regio normaal is;
2. Wegbermen buiten de bebouwde kom worden beschouwd als ecologisch interessant waardoor de normen voor de grond die daar mag worden toegepast strenger zijn geworden. Van kwaliteitsklasse industrie naar wonen. De klasse wonen sluit beter aan bij de ecologische ambities. Voor sommige industrieterreinen die schoon zijn, geldt hetzelfde. Wat schoon is en waar een ecologische ambitie is, moet de grond schoon blijven.
3. Bij het saneren van grond is het afdekken van een verontreiniging met een aaneengesloten verharding de standaard aanpak. Vanuit ecologie is in de regels opgenomen dat ook een halfopen verharding mogelijk is, zodat regenwater weer kan infiltreren.

Duurzaam

Ten aanzien van een circulaire economie wordt ingezet op het hergebruik van primaire grondstoffen en minder afvalstoffen. Door zoveel mogelijk grond en baggerspecie te hergebruikt, wordt minder materiaal gestort en worden minder primaire grondstoffen gewonnen. Alleen dit mag niet leiden tot een achteruitgang van de gebiedskwaliteit. Daarom wordt met deze regels gestreefd naar een balans tussen de bescherming van de bodemkwaliteit voor mens en milieu én ruimte voor maatschappelijke ontwikkelingen (duurzaam bodembeheer). Doel is het mogelijk maken van ontwikkelingen zonder de bodem of het oppervlaktewater te schaden. Met dit oogmerk zijn daar waar mogelijk de normen voor hergebruik van gebiedseigen grond en baggerspecie versoepeld en is er mogelijkheid tot maatwerk. Zoals bij het hergebruik van nikkel of PFAS-houdende grond.

1.4 Planbeschrijving

Deze wijziging omgevingsplan voor het thema bodemkwaliteit heeft betrekking op de volgende set met regels die toegevoegd wordt aan het omgevingsplan Sliedrecht:

- Regels voor het toepassen en opslaan van grond en baggerspecie;
- Regels voor het toepassen van bouwstoffen;
- Regels voor het graven in de bodem;
- Regels voor het saneren van de bodem en nazorg;
- Regels voor het bouwen op verontreinigde grond;
- Overnemen van bruidsschatregels;
- Opvolgen instructies uit het Bkl en de provinciale omgevingsverordening; (zie voor de toelichting paragraaf 1.6)
- Maatwerkregels in aanvulling op de regels in het Bal.

Het betreft enerzijds een beleidsneutrale omzetting en het overnemen van instructieregels en anderzijds een invulling van maatwerk mogelijkheden en beleidsvernieuwing. Hierna wordt per onderwerp inzichtelijk gemaakt waar sprake is van beleidsvernieuwing.

1.4.1 Toepassen van grond en baggerspecie

De regelingen voor het toepassen van grond en baggerspecie waren voor de Omgevingswet opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit met een uitwerking in de regionale bodembeheernota. De regelingen worden grotendeels beleidsneutraal overgenomen in het omgevingsplan.

Een beleidsvernieuwing betreft het verbod op thermisch gereinigde grond. In de Omgevingswet is het hergebruik van thermisch gereinigde grond onvoldoende gereguleerd om de grond veilig voor mens en milieu te kunnen gebruiken. Dit hiaat in de regelgeving is met het voorbereidingsbesluit al opgelost en wordt overgenomen in het omgevingsplan.

Het Bal bevat maatwerk mogelijkheden om af te wijken van de kwaliteitseisen voor stoffen. Ten behoeve van de volksgezondheid zijn daarom strengere normen voor lood, barium, asbest en PFOA gesteld. Dit is ook aan de orde bij de zuurgraad (pH). De bescherming hierbij volgde voorheen uit de zorgplicht, maar daar kan nu niet meer op teruggevallen worden in de Omgevingswet. In het omgevingsplan is daarom een norm gesteld voor pH. De nieuwe pH norm sluit beter aan bij de pH die in deze regio normaal is, ter bescherming van het milieu. Een versoepeling is doorgevoerd voor nikkel. Het voorkomende hogere gehalte in deze regio heeft geen gezondheidsrisico's. Dit hogere gehalte wordt daarom uitgangspunt.

Vanuit de bodembeheernota zijn de regels voor bedrijventerreinen, de milieuverklaring en bodemvreemd materiaal beleidsneutraal overgenomen. Hierna zijn in tabel de veranderingen in beeld gebracht, de beleidsvernieuwingen zijn **gearceerd**.

Onderwerp	Was	Wordt
Vaststellen Bodemkwaliteitskaart en Bodemfunctiekaart	Besluit bodemkwaliteit & instructie Bkl	Omgevingsplan § 11.2.1
Verbod toepassen thermisch gereinigde grond		Omgevingsplan § 11.2.2
Percentage bodemvreemd materiaal		Omgevingsplan § 11.2.2
Afwijkende kwaliteitseisen voor pH, chloride, barium, nikkel, asbest en lood	Zorgplicht	Omgevingsplan § 11.2.2
Afwijkende kwaliteitseisen wegbermen	Bodembeheernota	Omgevingsplan § 11.2.2
Afwijkende kwaliteitseisen bedrijventerreinen	Bodembeheernota	Omgevingsplan § 11.2.2
Afwijkende kwaliteitseisen PFOA	Hergebruikbeleid 2018	Omgevingsplan § 11.2.2
Milieukwaliteitseis (milieuverklaring)	Besluit bodemkwaliteit	Omgevingsplan § 11.2.2

1.4.2 Toepassen van bouwstoffen

Onder de Omgevingswet zijn aandachtsbouwstoffen onvoldoende gereguleerd en kan niet teruggevallen worden op een (algemene) zorgplicht. Dit hiaat in de regelgeving is al met het voorbereidingsbesluit opgelost en wordt nu overgenomen in het omgevingsplan.

Uit rapportages en publicaties van het RIVM en ILT blijkt dat de wetgeving niet of onvoldoende toereikend is om aandachtsbouwstoffen (zoals staalslakken, AVI-bodemas en immobilisaat) veilig voor mens en milieu te kunnen gebruiken. Toepassing van deze bouwstoffen kan niet worden tegengegaan. Daarnaast geldt voor bouwstoffen geen meldplicht, waardoor toezicht en handhaving moeilijk is. Dit is een nieuw probleem dat is ontstaan door ontwikkelingen in deze sector. De Omgevingswet dekt net als de huidige regelgeving de risico's voor mens en milieu onvoldoende af.

Hier is dus sprake van beleidsvernieuwing om een opkomend probleem te reguleren.

1.4.3. Opslaan van Baggerspecie

Het Bal maakt het mogelijk om maatwerkregels op te nemen ten aanzien van het opslaan van grond en baggerspecie. Ten aanzien van de bodembeschermende voorzieningen is gekozen om aanvullende voorzieningen (hekwerk/zeil) voor te schrijven bij het opslaan van grond om te voorkomen dat er hinder van ontstaat en illegaal grond wordt bijgestort. Dit is een strenger beleid dan voorheen.

Hierna zijn in tabel de veranderingen in beeld gebracht, de beleidsvernieuwingen zijn gearceerd.

Onderwerp	Was	Wordt
Bodembeschermende voorziening		Omgevingsplan § 11.2.4, maatwerkregel
Gegevens en bescheiden		Omgevingsplan § 11.2.4, noodzakelijk voor de Wet Basisregistratie Ondergrond

1.4.4 Graven in de bodem

De regeling voor kleinschalig graven wordt niet vanuit de bruidsschat overgenomen in het omgevingsplan om de beperkte impact op het milieu.

In de voorgaande regelgeving voor de Omgevingswet waren maatregelen verplicht bij het graven in sterk verontreinigde grond. Onder de Omgevingswet zijn deze maatregelen alleen verplicht als de verontreinigende stof op de stoffenlijst in het Bal staat. De stof PFOA staat hier niet in. Dit is een hiaat in de huidige regelgeving die zorgt dat zonder maatregelen gegraven kan worden in sterk met PFOA verontreinigde grond. Dit hiaat is met het voorbereidingsbesluit opgevangen en wordt nu overgenomen in het omgevingsplan. Dit is een beleidsneutraal ten aanzien van de wetgeving voor de Omgevingswet.

Onderwerp	Was	Wordt
PFOA		Omgevingsplan § 11.2.5.2
Tijdelijk uitnemen van de grond	Bodembeheernota Wordt	Omgevingsplan § 11.2.5.2
Gegevens en bescheiden		Omgevingsplan, noodzakelijk voor de Wet Basisregistratie Ondergrond
Kleinschalig graven t/m 25 m3	Bruidsschat	Niet overnemen

1.4.5 Saneren van de bodem (grond en grondwater)

In het Bal is het mogelijk om aanvullende maatwerkregels in het omgevingsplan op te nemen voor het saneren van de bodem. Daar waar het nodig is zijn normen verruimd/versoepeld. Zoals bij de saneringsaanpak op industrieterreinen. Hier volstaat ook een leeflaag van 0,5 meter dikte (ipv 1 meter) omdat het gebruik van de bodem weinig gevoelig is en de blootstelling aan verontreiniging ook met een minder dikke leeflaag voldoende kan worden beperkt.

In de regelingen vooraf aan de Omgevingswet moest bij de activiteit saneren een vluchtige, uitdampende stof tot zover verwijderd worden dat er geen uitdamping naar de binnenlucht (van bijvoorbeeld een woning) meer plaatsvindt. Onder de Omgevingswet hoeft een uitdampende stof niet verwijderd te worden en hoeft uitdamping naar de binnenlucht niet voorkomen te worden. Dit kan leiden tot gezondheidsrisico's. Met het voorbereidingsbesluit is dit hiaat opgevangen en nu wordt deze regel opgenomen in het omgevingsplan. Dit is een beleidsneutrale aanvulling op het voorbereidingsbesluit, maar nieuw ten opzichte van de Omgevingswet.

In het kader van digitalisering worden extra gegevens en bescheiden gevraagd. Op die manier wordt ook voldaan aan de wetgeving hiervoor.

Hierna zijn in tabel de veranderingen in beeld gebracht, de beleidsvernieuwingen ten opzichte van de Omgevingswet zijn gearceerd.

Onderwerp	Was	Wordt
Duurzaam aaneengesloten verhardingslaag	Wet bodembescherming	Omgevingsplan § 11.2.6.2, soepeler beleid
Saneringsaanpak afdeklaag industrieterreinen	Wet bodembescherming	Omgevingsplan § 11.2.6.2
Terugsaneerwaarden lood en PFOA	Wet bodembescherming	Omgevingsplan § 11.2.6.2
Voorkomen uitdampen naar bodemgevoelig gebouw	Wet bodembescherming	Omgevingsplan § 11.2.6.2
Gegevens en bescheiden		Omgevingsplan, noodzakelijk voor de Wet Basisregistratie Ondergrond
Grondwatersaneringen	Instructieregel provincie	Omgevingsplan § 11.2.6.3

1.4.6 Nazorg na sanering

De regels voor nazorg betreffen een beleidsneutrale omzetting van instructies uit het Bkl en regels in de bruidsschat over nazorg na sanering en van tijdelijke

beschermingsmaatregelen en de registratie daarvan. Voor 2024 werden nazorglocaties ook geregistreerd.

Onderwerp	Was	Wordt
Nazorglocaties aanwijzen	Bruidsschat	Omgevingsplan § 11.2.7
Afdeklag aanbrenge	Bruidsschat §22.3.7.1 & Instructie Bkl art. 5.89n	Omgevingsplan § 11.2.7
Tijdelijke beschermingsmaatregelen	Bruidsschat §22.3.7.1 & Instructie Bkl art. 5.89n	Omgevingsplan § 11.2.7

1.4.7 Bouwen op verontreinigde grond

Het grootste deel van de regels over het bouwen op verontreinigde grond volgen uit instructies uit het Bkl en vervangen artikelen van de bruidsschat. De regels voor bouwen op een grondwatergevoelige locatie volgen uit instructies in de provinciale omgevingsverordening. Het betreft dus grotendeels een beleidsneutrale toevoeging van regels.

Met het voorbereidingsbesluit is al een hiaat in de Omgevingswet opgevangen voor toelaatbare kwaliteit van de bodem. Het hiaat is dat er gebouwd kan worden op sterk verontreinigde grond wanneer de betreffende verontreiniging niet in de stoffenlijst van het Bal zijn opgenomen. De verontreinigde stof PFOA staat niet op deze lijst. De regel uit het voorbereidingsbesluit wordt overgenomen in het omgevingsplan. Het is een beleidsvernieuwing ten aanzien van de Omgevingswet omdat strengere normen worden doorgevoerd, maar beleidsneutraal ten aanzien van het regionale beleid en voorbereidingsbesluit.

Daarnaast is ook het vangnetartikel uit het voorbereidingsbesluit overgenomen om ook bij andere niet genoemde stoffen in te kunnen grijpen. Het doel is om eenzelfde beschermingsniveau (voor mens en milieu) te borgen zoals onder de voormalige wetgeving.

Hierna zijn in tabel de veranderingen in beeld gebracht, de beleidsvernieuwingen ten opzichte van de Omgevingswet zijn gearceerd.

Onderwerp	Was	Wordt
Waarden toelaatbare kwaliteit	Instructie Bkl	Omgevingsplan § 11.2.9
Waarden PFOA en Lood	Wet bodembescherming	Omgevingsplan § 11.2.9
Maatregelen bij overschrijding	Instructie Bkl	Omgevingsplan § 11.2.9
Eisen omgevingsvergunning	Bruidsschat	Omgevingsplan § 11.2.9
Eisen meldplicht	Instructie Bkl	Omgevingsplan § 11.2.9

Bouwactiviteit grondwatergevoelige locatie	Instructie provincie	Omgevingsplan § 11.2.10
--	----------------------	-------------------------

Waarden toelaatbare kwaliteit PFOA en lood bij bouwen bodemgevoelig gebouw op bodemgevoelige locatie

Hieronder volgt een concreet overzicht van wat beleidsneutraal is ten aanzien van de oude regelgeving en welke regels strenger zijn:

Wet bodembescherming (voor 2024):

PFOA gebruiksfunctie landbouw/natuur/wonen/industrie: 60 µg/kg ds = 0,060 mg/kg ds

Lood : gebruiksfunctie landbouw/natuur/ wonen/industrie: 530 mg/kg ds|

Overige stoffen: interventiewaarde of indicatieve norm (ad-hoc interventiewaarde of risicogrenswaarde of waarde nader te bepalen)

Omgevingswet – Bruidsschat rijk (2024):

Lood : gebruiksfunctie landbouw/natuur/ wonen/industrie: 530 mg/kg ds

PFOA en andere stoffen met niet vastgestelde normen: geen normen en niks geregeld (dus ook geen sanering bij overschrijding)

Voorbeschermingsregels (2024):

PFOA gebruiksfunctie landbouw/natuur/ wonen/industrie: 60 µg/kg ds = 0,060 mg/kg ds (beleidsneutraal) + specifieke beoordelingsruimte (zie artikel 1.4 lid 2 en doorwerking in artikel 1.6) voor andere niet genormeerde stoffen. Dit is beleidsneutraal

Voorgestelde bodemregels (2025):

Lood : gebruiksfunctie landbouw/natuur/ wonen: 370 mg/kg ds (**strenger**)

Lood : gebruiksfunctie industrie: 530 mg/kg ds (landelijke norm dus niet opgenomen in OP-regels) (beleidsneutraal)

PFOA gebruiksfunctie landbouw/natuur/ wonen: 30 µg/kg ds = 0,030 mg/kg ds (**strenger**)

PFOA gebruiksfunctie industrie: 60 µg/kg ds = 0,060 mg/kg ds (beleidsneutraal) + specifieke beoordelingsruimte (zie artikel 11.58 lid 2 en doorwerking in artikel 11.61) voor andere niet genormeerde stoffen (beleidsneutraal)

Waarom worden de normen voor lood in de gebruiksfunctie landbouw/natuur/wonen strenger?

De omdat de interventiewaarde voor lood is achterhaald door het onderzoek en advies van het RIVM (2015 en 2017) en de GGD (2016). De huidige interventiewaarde voor lood bieden onvoldoende bescherming voor jonge kinderen. De provincie Zuid-Holland heeft, op basis van de rapporten van het RIVM en de GGD, in 2020 een handelingskader voor lood vastgesteld met advieswaarden.

De aangegeven maximale waarde voor toelaatbare kwaliteit voor de gebruiksfunctie landbouw/natuur/wonen is met dit artikel gelijkgesteld aan de advieswaarde van de provincie behorende bij de functie wonen waarboven sprake is van een 'onvoldoende bodemloodkwaliteit'. De gebruiksfunctie industrie is niet gevoelig, daarom wordt hiervoor wel aangesloten bij de interventiewaarde.

Waarom worden de normen voor PFOA in de gebruiksfunctie landbouw/natuur/wonen strenger?

Voor PFOA wordt aangesloten bij de maximale advieswaarde voor duurzaam bodemgebruik (RIVM 2021, zie in bijgevoegde memo onder 2.5).

Welke gevolgen hebben de strengere regels op bouwen op verontreinigde grond?

Er zal bij enkele bouwaanvragen gesaneerd moeten worden, terwijl dit vroeger niet hoefde. De sanering zal door de initiatiefnemer zelf moeten worden uitgevoerd. Dit betekent voor onze uitvoeringsdienst dat wij enkele extra meldingen van saneren van de bodem per jaar krijgen en moeten beoordelen. Het gaat om enkele gevallen op jaarbasis. Voor de omgevingsvergunning bouw geeft dit geen tot nauwelijks extra werk, want de bodemonderzoeken worden toch al beoordeeld, het levert alleen ander advies/ enkele voorschriften op (die vrij standaard zijn).

1.4.8 Overnemen bruidsschatregels

De bruidsschatregels voor bodemkwaliteit zijn grotendeels beleidsneutraal overgenomen, met waar nodig aanscherpingen of verduidelijkingen (op basis van het maatwerk vanuit het Bkl). Het gaat dan om de regels voor de onderwerpen: bodemgevoelig gebouw bouwen en historische bodemverontreinigingen. Een aantal onderwerpen worden niet uit de bruidsschat overgenomen: bodemonderzoek en kleinschalig graven. Bij bodemonderzoek zijn de landelijke regels voldoende.

1.4.9 Opvolgen instructies uit het Bkl en provinciale omgevingsverordening

Ten aanzien van bodemkwaliteit worden alle instructies opgevolgd; de regels worden in het omgevingsplan toegevoegd. Zo bepaalt het Bkl dat in het omgevingsplan het bodembeheergebied wordt aangewezen. Dit komt verder in paragraaf 1.6 aan bod. In lijn

met de instructies van de provincie worden de regels voor historische bodemverontreinigingen overgenomen.

1.4.10 Maatwerkregels in aanvulling op de regels in het Bal

Uitgangspunt van de Omgevingswet is om meer decentraal te regelen. Bodemkwaliteit is een thema dat van het rijks/provinciaal niveau naar het gemeentelijk niveau schuift. Van belang is om de regels te laten aansluiten bij de lokale kenmerken. Het Bal biedt daarom een algemene mogelijkheid om maatwerkregels te stellen over milieubelastende activiteiten in het belang van het milieu en de gezondheid. Bij verschillende onderwerpen binnen bodemkwaliteit wordt dit maatwerk benut en stellen wij nieuwe regels. Voorbeelden zijn: PFOA, lood, zuurgraad (pH).

In lijn met de wetgeving voor de Omgevingswet blijft het mogelijk om naast maatwerkregels altijd een verzoek tot maatwerk in te dienen, waarna maatwerkvoorschriften (in een maatwerkbesluit) worden voorgeschreven voor die specifieke situatie. Ook biedt de wet de mogelijkheid gebruik te maken van een gelijkwaardige oplossing.

1.4.11 Schrappen bruidsschatregels

In deze omgevingsplanwijziging worden verschillende regels over het onderwerp bodemkwaliteit in de bruidsschat geschrapt. Het gaat om regels in de paragrafen 22.2.7.2, 22.2.7.3 en 22.3.7. Deze zijn beleidsneutraal overgenomen, tenzij hiervoor anders aangegeven.

1.4.12 Conclusie

Deze wijziging betreft grotendeels een beleidsneutrale toevoeging in het omgevingsplan Sliedrecht. Waar dat nodig is worden extra regels gesteld; dit is een beleidsvernieuwing van het omgevingsplan.

In het volgende hoofdstuk wordt op basis van deze afwijkingen nagegaan of uitvoering van het omgevingsplan leidt tot effecten in de leefomgeving die een nadere afweging vragen.

1.5 Milieubeoordeling

De Omgevingswet verplicht de gemeente om na te gaan of de voorgenomen activiteiten mogelijk tot nadelige milieueffecten kunnen leiden. Deze wijziging van het omgevingsplan voorziet niet in het mogelijk maken van een project of is niet kaderstellend voor projecten. Een milieubeoordeling kan daarom achterwege worden gelaten.

1.6 Instructieregels rijk en provincie

Hoofdstuk 5 van het Bkl van het rijk bevat de instructieregels voor het omgevingsplan.

De instructieregels van de provincie voor het omgevingsplan staan in hoofdstuk 7 van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV).

1.6.1 Rijk

Het rijk verplicht gemeenten om het volgende ten aanzien van bodemkwaliteit op te nemen in het omgevingsplan:

- a. Aanwijzen bodembeheergebieden en indeling landbodem in functieklassen (§ 5.1.4.5.3 Bkl). In het omgevingsplan moet de geometrische begrenzing van het aangewezen bodembeheergebied worden vastgesteld. Daarnaast moet de indeling in bodemfunctieklassen worden vastgesteld, zo wordt rekening gehouden met de functie die in het omgevingsplan aan de locatie is toegeedeeld.
- b. Een gemeente moet in het omgevingsplan regelen dat op welke wijze en binnen welke termijn een afdeklaag of maatregelen ter voorkoming van blootstelling aan verontreiniging in het kader van toevalsvondst bodem moeten worden onderhouden of vervangen (§ 5.1.4.5.2 Bkl, Nazorg).
- c. De definities voor een bodemgevoelig gebouw en bodemgevoelige locatie moeten worden vastgelegd in het omgevingsplan. Ook moet een waarde voor de toelaatbare kwaliteit voor het bouwen van een bodemgevoelig gebouw opnemen voor de in bijlage XIIIa genoemde stoffen. Ook worden de vergunningplichten, meldplichten en de saneringsmaatregelen voorgeschreven in het omgevingsplan (§ 5.1.4.5.1 Bkl).

Deze instructies worden met deze wijziging van het omgevingsplan overgenomen.

Daarnaast zijn de maatwerkmogelijkheden in het Bal benut. Een groot gedeelte van deze omgevingsplanregels moeten in navolging van de bepalingen in het Bal gelezen worden.

De regels stellen aanvullende eisen aan de bepalingen in het Bal.

1.6.2 Provincie

Op 9 november 2022 heeft de provincie een voorbereidingsbesluit ten aanzien van de grondwaterkwaliteit vastgesteld. Dit voorbereidingsbesluit is overgenomen in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (in werking per 24 juli 2024).

De provincie verplicht gemeenten in hun Zuid-Hollandse Omgevingsverordening het volgende op te nemen in het omgevingsplan ten aanzien van bodemkwaliteit:

- a. § 7.3.5 Grondwaterkwaliteit:
- b. Regels ten aanzien van het toelaten van een bouwactiviteit op een grondwatergevoelige locatie. Daarbij horen een toepassingsbereik, definities,

risicobeoordeling, sanerende maatregelen bij verontreiniging, een vergunning- en meldplicht.

- c. Regels ten aanzien van het saneren van de bodem ter uitvoering van een bronaanpak. Voorgeschreven wordt de saneringsaanpak afdekken voor te schrijven, samen met een maatwerkvoorschriftmogelijkheid. Ook bepaalt het omgevingsplan dat de gegevens en bescheiden aan gedeputeerde staten worden verstrekt.
- d. Activiteiten op een locatie met een historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar verspreidingsrisico: in aanvulling op de bruidsschatregel moet voor grondwater ook een verplichting tot nemen van mitigerende maatregelen worden opgenomen.

Deze instructies worden met deze wijziging van het omgevingsplan overgenomen. In deze paragraaf staan ook regels ten aanzien van lozen op of in de bodem (§ 7.3.5.3) en milieubelastende activiteiten met gevolgen voor watersystemen (§ 7.3.5.5). Deze instructies zijn nog niet opgenomen, omdat deze niet vallen onder het thema bodemkwaliteit, maar onder de thema's lozen en water. De wijziging omgevingsplan volgt nog voor deze thema's.

2. Omgevingsaspecten

In dit hoofdstuk wordt het plan getoetst aan de doelen van de omgevingsvisie, rekening houdend met de instructieregels van rijk en provincie.

3. Visie Sliedrecht

Sliedrecht zet in op een groene leefomgeving die nu en in de toekomst voor alle Sliedrechtters veilig, gezond en prettig is. De gemeente wil een zo groen mogelijke leefomgeving ontwikkelen en dat groen optimaal inzetten voor maatschappelijke doelen als biodiversiteit, circulariteit, schone lucht en klimaatadaptatie. Het groen is herkenbaar, zichtbaar en duurzaam. De gemeente realiseert en onderhoudt het groen in samenwerking met inwoners, organisaties en ondernemers. Daarnaast wordt er gestreefd naar een duurzame en doelmatige invulling van de zorg voor het rioleringsstelsel. Daarbij moeten de bescherming van de volksgezondheid, de kwaliteit van de leefomgeving, het behoud van droge voeten en de bescherming van bodem en grond- en oppervlaktewater gewaarborgd zijn.

De bescherming van de bodem, evenals het grond- en oppervlaktewater, is essentieel voor het waarborgen van een veilige en gezonde leefomgeving voor alle inwoners van Sliedrecht. De kwaliteit van onze bodem is van groot belang, niet alleen voor het milieu, maar ook voor de volksgezondheid. In het bijzonder speelt de aanwezigheid van PFAS in de bodem een steeds grotere zorg voor onze gemeenschap. Deze stoffen kunnen

schadelijk zijn voor zowel mensen als het milieu en vormen een concrete bedreiging voor de gezondheid van onze inwoners.

Als gemeente nemen we deze zorg zeer serieus. We erkennen de risico's die PFAS en andere verontreinigingen kunnen veroorzaken, en we voelen de verantwoordelijkheid om actief te werken aan het beschermen van de bodem in Sliedrecht. Daarom zetten we ons in om de bodemkwaliteit te verbeteren en waar mogelijk te waarborgen, zodat de veiligheid van de huidige en toekomstige generaties gewaarborgd blijft.

De nieuwe bodemregels die we implementeren, zijn ontworpen met als doel niet alleen de bodemkwaliteit te verbeteren, maar ook strikte eisen te stellen aan de huidige en toekomstige staat van de bodem. Deze regels zijn zorgvuldig opgesteld om te zorgen voor een veilige en verantwoorde omgang met onze bodem. Door het vaststellen van deze vernieuwde regels, wordt de bescherming van de bodem in Sliedrecht actief versterkt. Dit zorgt ervoor dat verontreinigingen, zoals PFAS, effectief worden aangepakt en de risico's voor de gezondheid van onze inwoners zoveel mogelijk worden beperkt.

Conclusie

De nieuwe bodemregels vormen een belangrijke stap in de richting van een gezonde, duurzame toekomst voor Sliedrecht, waarbij de bescherming van de bodem centraal staat. Het vaststellen van deze nieuwe regels is een directe manier om ervoor te zorgen dat de bodem in Sliedrecht niet alleen beschermd wordt, maar dat we ook een schone en veilige leefomgeving voor alle bewoners kunnen blijven garanderen.

3 Uitvoerbaarheid

3.1 Verslag van de inspraak

Voor deze wijziging van het omgevingsplan is het volgende aan participatie georganiseerd:

- 16 oktober 2024: regionale informatiebijeenkomst voor professionals, georganiseerd vanuit OZHZ voor de hele regio. Dit betreft een gerichte uitnodiging aan alle bekende bodem professionals met daarbij gedeeld de conceptregels, handreiking en beleidsregel.
- 18 december tot 9 januari: geplaatst op www.sliedrecht.nl met de mogelijkheid om te reageren of vragen te stellen op de geplaatste informatie. De gedeelde informatie zijn de publiekssamenvatting met video uitleg;
- Week 51: Artikel met kennisgeving van aankomend besluit met informerende tekst in het gemeenteblad (Het Kompas)

Hierna gaan we in op de binnengekomen reacties. Een volledig overzicht van de reacties en antwoorden is te vinden in de bijlage van deze motivering.

3.1.1 Reacties regionale bijeenkomst

Tijdens deze bijeenkomst werden vooral vragen gesteld over de voorgestelde wijzigingen en wat deze betekenen voor de professionals. De meeste vragen zijn ter plaatse beantwoord. Voor de vragen die niet direct beantwoord konden worden, is later per e-mail een reactie gegeven.

3.1.2 Reacties Sliedrecht.nl en Het Kompas

Hierop zijn geen reacties binnengekomen.

3.1.3 Aanpassingen aan de regels

Ten aanzien van de reacties via de regionale bijeenkomst, Sliedrecht.nl, en Het Kompas is het niet nodig gebleken om de bodemregels aan te passen.

3.2 Vooroverleg

Het conceptvoorstel tot deze wijziging van het omgevingsplan voor bodemkwaliteit is ter beoordeling toegestuurd aan de volgende organisaties:

1. Rijkswaterstaat
2. Waterschap Rivierenland
3. Oasen
4. Prorail
5. TenneT TSO
6. Gasunie
7. Stedin
8. Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
9. Provincie Zuid-Holland

Het uitgebreide verslag met de beantwoording is terug te vinden de bijlage van deze motivering.

Ter informatie is het ook gedeeld met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland, de GGD en RIVM en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Reacties op vooroverleg

Vanuit Rijkswaterstaat is een reactie gekomen dat zij geen opmerkingen hebben ten aanzien van de bodemregels.

Vanuit waterschap Rivierenland en Evides zijn reacties gekomen. Beide partijen hebben gereageerd met opmerkingen en vragen op de inhoudelijke teksten van de gedeelde stukken. De opmerkingen en vragen zijn schriftelijk beantwoordt. Een aantal reacties geven aanleiding om samen met deze partijen verder te onderzoeken of hun belangen door de bodemregels geschaad worden en mogelijk een aanpassing van de bodemregels nodig is. Met beide partijen worden vervolgoverleggen gevoerd. Op basis

van de reactie tot nu toe is nog geen aanpassing van de regels nodig. Dit kan in de vervolgfase tussen ontwerp en vaststelling wel aan de orde komen.

Vanuit TenneT is een reactie gekomen ten aanzien van graafwerkzaamheden onder een hoogspanningsverbinding. Deze activiteit wordt in een andere afdeling van het omgevingsplan vergunningplichtig gesteld waardoor hun belang geborgd blijft. Er is geen aanpassing aan de regels nodig.

De reactie van de provincie Zuid-Holland geeft aanleiding om een aantal wijzigingen in de bodemregels door te voeren omtrent grondwaterverontreiniging. Het betreft een aantal tekstuele aanvullingen en verbeteringen ten aanzien van het opvolgen van hun instructieregels. Verder zijn een aantal vragen van hun beantwoordt.

Vanuit de organisaties Prorail, Gasunie, Stedin en Veiligheidsregio ZHZ zijn geen reacties ontvangen en zijn dus geen belangen betrokken bij het onderwerp bodemkwaliteit.

3.2 Economische uitvoerbaarheid

De voorgestelde regels maken geen activiteiten mogelijk die verplichten tot kostenverhaal, als bedoeld in artikel 8.13 Omgevingsbesluit. De uitvoering van deze regels leiden naar verwachting niet tot extra kosten voor de gemeente.

Bijlagen

Bijlage 1: Vragen en reacties informatiebijeenkomst bodemregels - 16 oktober 2024

Vragen bij de inleiding

Hoe zit het met de afstemming van regels tussen gemeenten, bijvoorbeeld bij buurregio's als Vijfheerenlanden en Rijnmond?

Elke gemeente is zelf verantwoordelijk voor de bodemregels in het omgevingsplan. Binnen de regio Zuid-Holland Zuid trekken de 10 gemeente samen op om tot gelijke regels te komen. Die regels kunnen afwijken van de regels in gemeenten buiten onze regio.

Hoe moeten bodemonderzoeksgegevens worden aangeleverd?

Bij het melden of informatie verstrekken in het omgevingsloket wordt ervoor gezorgd dat bijvoorbeeld een rapport van een partijkeuring kan worden toegevoegd. Bij het doen van een melding of informatieplicht komt deze vraag vanzelf langs.

Vragen bij dia over toepassen grond/bagger en bouwstoffen:

Is een kwaliteitscertificaat nodig bij menggranulaat? Als het wel nodig is, verzoek om net als voor grond/baggerspecie een certificaat voorbeeld te krijgen.

Er moet een MHV-B (milieuhygiënische verklaring - bouwstoffen) aanwezig zijn ten tijde van toepassing.

Hergebruik granulaat kan alleen met een partijkeuring. Met de partijkeuring moet dan weer een MHV—B worden gemaakt (voorwaarden Regeling bodemkwaliteit 2022). Wij maken hiervoor geen lokale voorbeelden omdat er lokaal geen extra aandachtspunten zijn. De rijksvoorbeelden voor een MHV-B voorzien ook in de lokale behoefte.

Is binnen de regio/10 gemeenten een verkennend bodemonderzoek nodig als je daar grond gaat toepassen?

Dit is tenminste nodig om de kwaliteit aan te tonen. De milieuverklaring bodemkwaliteit mag dus niet zijn gebaseerd op enkel de bodemkwaliteitskaart. Dit moet altijd een bodemkwaliteitskaart plus een verkennend onderzoek zijn of een partijkeuring. Wat uiteraard ook mag is een productcertificaat of fabrikant-eigen-verklaring.

Als AVI bodemas nu al is toegepast, is dat dan een probleem? Moet dit achteraf gemeld worden?

Nee, het is al toegepast. Er is geen melding of onderzoek nodig. Pas als je een nieuwe toepassing doet en de regels zijn van kracht, dan moet je daaraan voldoen.

Zijn de normen voor woonwijken anders?

Ja, daar gelden enkele scherpere normen (percentage bodemvreemd materiaal, lood, asbest). De normen zijn veelal gekoppeld aan de functiekaart (uitzondering: volkstuinten en asbestgevoelige locaties).

Moeten we chloride standaard in een onderzoek/keuring meenemen?

Alleen als de grond hierop verdacht is, bijvoorbeeld als er zout op de weg is gestrooid. We vragen niet om andere protocollen te hanteren dan de huidige onderzoeksprotocollen.

Is een bodemonderzoek voldoende om tussen Hendrik-Ido-Ambacht en Dordrecht grond te verzetten?

Ja, in combinatie met de bodemkwaliteitskaart (bodemkwaliteitskaart plus bodemonderzoek). Tenzij de locatie verdacht is en een partijkeuring verplicht is vanuit de onderzoeksprotocollen.

Wegbermen raken toch vaak verontreinigd, waarom is de norm dan verlaagd?

De vervuiling blijkt in de praktijk mee te vallen. Het is om ecologische redenen beter en duurzamer als de grond kwaliteitsklasse wonen is.

Over de regel van maximaal 5% bodemvreemd materiaal, kun je daaraan voldoen door te mengen en te middelen?

Als je ontgraaft zal je partijen van verschillende kwaliteiten gescheiden moeten ontgraven en dus niet mengen. Je kunt dan de grond met weinig puin (<5%) in een woonwijk hergebruiken. De grond met veel puin mag niet in een woonwijk worden toegepast. Als grond niet gescheiden te ontgraven is, dan is mogelijk alle grond niet toepasbaar in een woonwijk.

Hoe moet je de 5% bodemvreemd materiaal bepalen?

Als het goed is wordt bij de keuring gekeken hoeveel puin erin zit - dat blijft een visuele waarneming van de veldwerker.

Kun je in specifiek gevallen afwijken van de regels?

Bij toepassen van grond kun je altijd maatwerk aanvragen(OZHZ is gemandateerd door gemeenten voor nemen van maatwerkbesluiten). Wil niet zeggen dat dit altijd slaagt, maar als het redelijk is kan dat. Er zijn wel legeskosten aan verbonden. Dit kun je ook voorbespreken.

Vragen bij dia over graven in de bodem:

Geldt het vervallen van de informatieplicht bij kleinschalig graven ook bij beschikte gevallen?

Ja, als de gevallen niet spoedeisend zijn (geen risico's), anders geldt het overgangsrecht Wet bodembescherming.

Geldt dit ook voor leeflagen?

Leeflagen zijn meestal schoon, maar als je daar doorheen gaat, moet je dat wel melden. Als een leeflaag wordt beschadigd moet deze hersteld worden (overgangsrecht Wet bodembescherming).

Is maatwerk hetzelfde als een vergunning?

Er zijn een aantal instrumenten die bevoegd gezag heeft - een maatwerkbesluit is wat vroeger een beschikking was. Je kan het zien als het verschil tussen een BUS-melding (standaard melding) en een saneringsplan (maatwerk) wat je indient voor een beschikking (maatwerkbesluit).

Vragen bij dia saneren van de bodem:

Mag je halfopen verharding toepassen als afdeklaag?

Halfopen verharding wordt gezien als afdeklaag, daarvoor volstaat het doen van een melding.

Voor welke locaties geldt de leeflaag van een halve meter dikte?

Op bijvoorbeeld industrie- en bedrijventerreinen.

Vragen bij dia bouwen van een gebouw:

De saneringsdrempel voor lood wijzigt van 530 naar 370 mg/kgds. Wat betekent dit voor het onderzoek, moet dan aan die waarde getoetst worden?

Als het onderzoek in het kader van een bouwvergunning wordt gedaan, dan moet aan de waarde van 370 mg/kgds getoetst worden. Als het onderzoek voor graafwerkzaamheden wordt gedaan, dan moet worden getoetst aan de interventiewaarde van 530 mg/kgds.

Valt een bouwwerk geen gebouw zijnde hierbuiten?

Ja, klopt. De eis geldt vanaf een bouwwerk van 50 m² groot.

Moeten tuinen van woningbouwlocaties worden meegenomen in het onderzoek?

Ja, onder de Omgevingswet is dat nu duidelijk, zowel het gebouw als de tuin eromheen moeten worden onderzocht.

In het concept staat dat bij een bodemgevoelige locatie je de hele locatie moet onderzoeken - maar kan dat meer worden gespecificeerd?

Uit landelijke regels blijkt dat de bouwlocatie en het omliggende terrein moet worden onderzocht. Hoe ver het terrein eromheen moet worden onderzocht is onduidelijk. Die onduidelijkheid was er ook al op basis van de Wabo. Dit moet per situatie worden bekeken.

Bij het bouwen van een kantine op een bedrijfsterrein, moet je dan het hele bedrijventerrein onderzoeken?

De bodemgevoelige locatie moet worden onderzocht. Dat is volgens artikel 5.89h Bkl:

Definitie bodemgevoelige locaties:

- a. de locatie waarop een bodemgevoelig gebouw is toegelaten op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit;
- b. een onmiddellijk aan een gebouw als bedoeld onder a grenzende aaneengesloten tuin of een daaraan grenzend aaneengesloten terrein; of
- c. een onmiddellijk aan een op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit toegelaten woonschip of woonwagen grenzende tuin of grenzend terrein.

Vragen bij dia over normen PFOA:

Hoe zit het met uitspoeling van PFOAS bij toepassen van grond met PFOA op een perceel waar de grond al belast is met PFOA?

Het klopt dat PFOA kan uitspoelen. De grond die wordt toegepast komt uit hetzelfde gebied, dus de vracht aan PFOA in het gebied zal niet veranderen, in totaal zal er dus niet meer uitspoeling zijn in het gebied. Toepassen van grond met PFOA (boven de hergebruiksnorm) kan alleen met een maatwerkbesluit, dit besluit zal niet positief zijn als het in een omgeving is waar uitloging bezwaarlijk is. Maatwerk is ook afhankelijk van de functies in de directe omgeving, daarom kan het alleen op basis van een maatwerkbesluit waarin een afweging gemaakt wordt.

Klopt het dat het alleen over PFOA gehad en geen ander PFAS-stoffen?

Ons gebied is inderdaad hoofdzakelijk belast met PFOA. PFOS komt ook zeer licht verhoogd voor, maar niet noemenswaardig. Voor PFOS is de norm ook marginaal verruimt in zone B.

Hebben jullie nog gekeken naar bijvoorbeeld GenX of andere PFAS-stoffen?

Ja, alle PFAS zijn geanalyseerd (verwachtingskaart PFAS) en op basis daarvan zijn voor PFOA normen gesteld. GenX komt in zeer lage gehalten voor en er zijn geen lokale normen voor nodig (zie concept beleid hergebruik PFAS houdende grond).

Hebben jullie gekeken naar het hergebruik van grond op percelen met functie landbouw/natuur dat door het aanscherpen van deze normen minder kansrijk wordt?

Ja, maar in dat geval gaat gezondheid voor hergebruik van grond. We zijn ons ervan bewust dat je niet alle PFOA-houdende grond op basis van de algemene regels kwijt kan, daar is het maatwerkbeleid voor bedoeld. Dit biedt ruimte/mogelijkheden voor hergebruik van PFOA-houdende grond tot de INEV.

Oasen is bezig met uitbreiden van grondwaterbeschermingsgebieden, men verwacht daarvan knelpunten in de Alblasserwaard, ook voor het toepassen van baggerdepots. Gevoelsmatig gaat dit tegen duurzaamheid in, want je moet de grond ver gaan afvoeren omdat je het hier niet mag toepassen. Er wordt een probleem voorzien met grootschalig baggerwerk en het op de kant brengen van die bagger.

Wat voor type onderzoek is er nodig voor de ontvangende bodem bij perceelsmatching?

Tenminste een verkennend bodemonderzoek.

Betekenen deze nieuwe regels dat nu in alle bodemonderzoeken PFOA moet worden meegenomen?

Ja, als het verdacht is.

Geldt dat voor hele zone B?

Voor partijkeuringen is deze zone wel verdacht.

Hoe werkt dat voor bouwwerkzaamheden en kabels en leidingen?

Als je buiten de kernzone zit, wanneer neem je PFOA dan mee in een tijdelijke uitname?

Zie hieronder.

Verdacht is niet duidelijk in de regels aangegeven? Wat is de kernzone?

Wij sluiten aan bij het Besluit activiteiten leefomgeving, maar zijn ons ervan bewust dat dit besluit niet duidelijk is op dit punt. Hieronder staat hoe de Omgevingsdienst ZHZ hier mee om gaat.

Als de locatie verdacht is op basis van een bron van PFAS, moet PFAS worden onderzocht. Bij een partijkeuring moet altijd PFAS worden meegenomen, alle grond is verdacht voor PFAS. Het is verstandig om altijd PFAS mee te nemen in een onderzoek (ivm afvoer van grond). Op onze verwachtingskaart hieronder komen in het gele gebied gehalten boven de hergebruiksnorm voor.

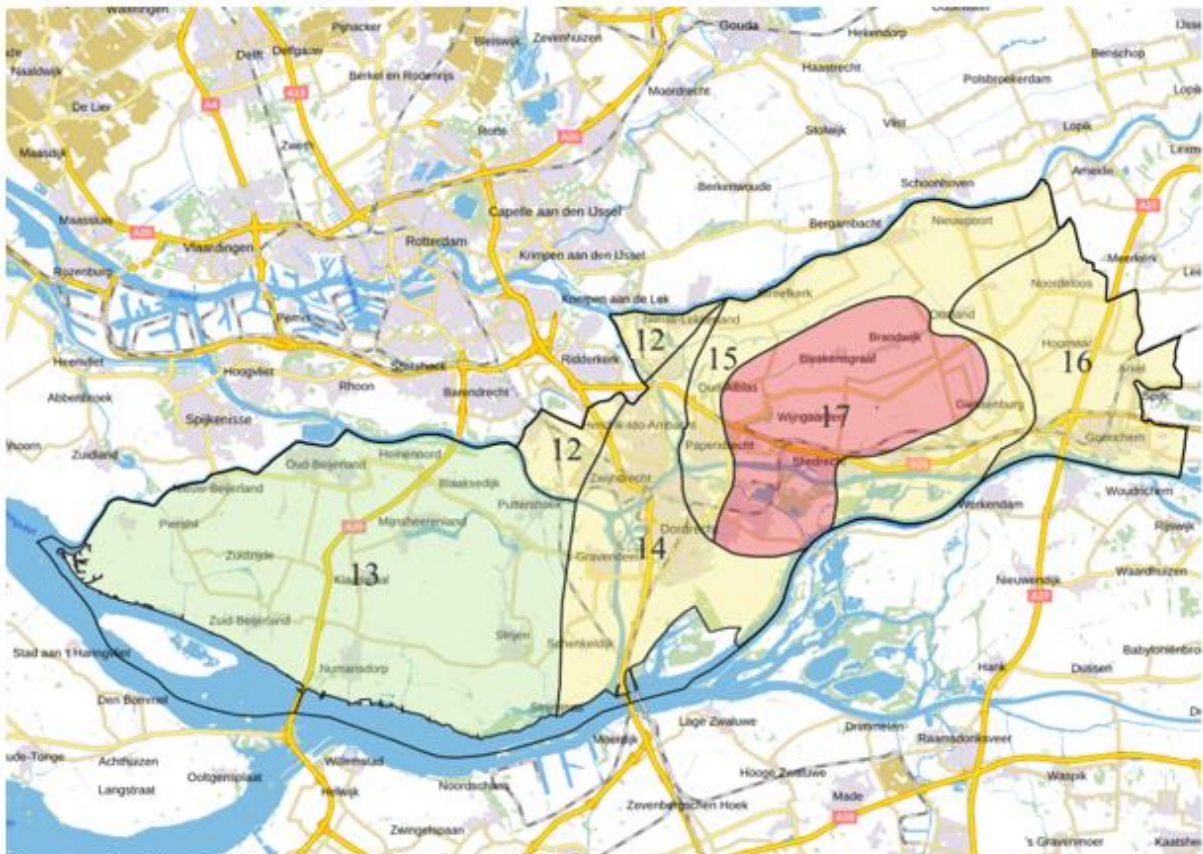
Wij keuren graafmeldingen af als er geen PFOA is onderzocht en de locatie ligt in zone 15 of 17.

Wij keuren onderzoek bij een omgevingsvergunning bouw af als geen PFOA is onderzocht en de locatie ligt in zone 15 of 17.

In de toekomst is grondverzet binnen een locatie mogelijk onder bepaalde voorwaarden en op basis van een onderzoek en grondstromenplan. Als de locatie in het gele gebied ligt, dan is onderzoek op PFOA verplicht, omdat hier PFOA boven de hergebruiksnorm kan voorkomen en met grond met deze stof ook goed moet worden omgegaan.

De onderstaande verwachtingskaart komt ook te staan op de website van OZHZ (staat er nu nog niet). Er loopt ook nog onderzoek, daardoor kunnen in de toekomst de contouren op kaart (een beetje) wijzigen. Let op: de kaart is niet te gebruiken als bodemkwaliteitskaart, omdat PFOA heterogeen voorkomt. De kaart geeft enkel de verwachte bodemkwaliteit aan.

Bodemverwachtingskaart PFOA Zuid-Holland Zuid

Groen: niet/nauwelijks verontreinigde met PFOA

Geel: licht/matig verontreinigd met PFOA

Rood: licht/sterk verontreinigd met PFOA

Hieronder staan de nog niet gepubliceerde, van provincie Zuid-Holland verkregen, data waarop de zones in de bovenstaande bodemverwachtingskaart zijn gebaseerd. Per zone staan eerst het aantal meetpunten, dan het gemiddelde gehalte in $\mu\text{g}/\text{kg}$ ds en vervolgens de percentielen in $\mu\text{g}/\text{kg}$ ds (P50-P99) in die zone. Het 95e percentiel is bijvoorbeeld een getal zodanig dat 95% van de data kleiner is of eraan gelijk en 5% groter of eraan gelijk.

Statistische kentallen PFOA in $\mu\text{g}/\text{kg}$.ds (gecorrigeerd)- Bovengrond 0-0,5 m

zone nr.	aantal analyses	gemiddelde	p50	p70	p80	p90	p95	p99
12	203*	1,6	1,2	1,9	2,4	3,2	4,4	8,8
13	37	0,9	0,9	1,3	1,4	1,4	1,7	2,2
14	69	2,7	1,6	3,7	4,6	6,5	8,4	11,3
15	72	5,5	4,6	6,2	8,4	12,1	13,5	21,3
16	18	2,9	2,5	3,8	4,1	4,9	6,5	9,1
17	171	16,8	11,3	18,2	22,1	34,0	45,0	112,9

* zone 12 is onderdeel van een grotere zone die grotendeels buiten de regio Zuid-Holland Zuid ligt. Onderhavig beleid geldt alleen voor het deel dat is gelegen in de regio Zuid Holland Zuid

Vragen bij dia over normen lood:

Lood wordt een stuk strenger, maar wanneer moet je saneren?

De saneringsdrempel was voorheen de interventiewaarde van 530 mg/kg ds. Maar deze norm is achterhaald door het onderzoek en advies van het RIVM (2015 en 2017) en de GGD (2016). Uit hun advies blijkt dat de norm onvoldoende bescherming biedt voor jonge kinderen (tot 6 jaar). De norm is op basis van dit advies en het beleid van de provincie naar beneden bijgesteld naar 370 mg/kg ds voor woonlocaties.

Voor hergebruik van grond op woonlocaties is de norm ook bijgesteld van 210 mg/kg ds naar 90 mg/kg ds. Deze waarde sluit ook aan bij het advies van provincie.

370 mg/kg ds is ook ongeveer de norm die gemeente Rotterdam hanteert bij bouwen. Geldt dit voor lood boven de 25 kuub?

Ja.

Vragen bij dia over impact regels

Opvallend dat niet wordt uitgegaan van de eigen bodemkwaliteitskaart voor de kwaliteit van een toe te passen partij grond en dat de kwaliteit tenminste ook door een bodemonderzoek moet worden aangetoond.

De bodemkwaliteitskaart geeft per gebied een gemiddelde aan. Omdat het een gemiddelde is, zal een deel vuiler zijn en een deel schoner. Om die reden is een verkennend onderzoek verplicht om de daadwerkelijke kwaliteit te bevestigen.

Hiermee verdwijnt toch het toepassen van bodemkwaliteitskaart?

Hij wordt wel gebruikt, maar aanvullend. Voor het bewijs van de kwaliteit van een toe te passen partij grond is naast de bodemkwaliteitskaart ook tenminste een bodemonderzoek verplicht. Als kwaliteitsbewijs van de ontvangende bodem blijft de kaart wel geldig/van toepassing (zonder aanvullend onderzoek).

Kunnen er per gemeente straks toch verschillen ontstaan bij vaststelling van de omgevingsplannen door verschillende binnengekomen zienswijzen?

Als we een zienswijze in één gemeente krijgen, dan bekijken we regionaal of we deze overnemen. Onze inzet is om te komen tot één set gelijke bodemregels in de omgevingsplannen van de 10 gemeenten in Zuid-Holland Zuid.

Nagestuurd vragen over de mail

In paragraaf 2.4 van de handreiking (pagina 10) wordt vermeld dat bij sommige gevallen 4 activiteiten moeten worden gemeld in het kader van de MBA graven, namelijk: meldings- en informatieplicht voor het Rijk en meldings- en informatieplicht bij de Gemeente. Nu hebben we enkel de meldings- en informatieplicht aan voor het rijk. In welke gevallen dienen we ook melding te doen bij de Gemeente?

In alle gevallen dat die beschikbaar is in het omgevingsloket. Alleen bij de activiteit Opslaan van grond of baggerspecie is de extra informatieplicht niet altijd van toepassing (alleen van toepassing bij vaststellen eindsituatie na opslag).

En geldt dit ook bij tijdelijke uitname van de grond (>25 m3, >1)?

Ja, alleen is de termijn van melding/informatieplicht dan een week.

In paragraaf 6.1 van de handreiking wordt beschreven dat in de lokale regels van de 10 gemeenten PFOA >INEV beschouwd dient te worden als interventiewaarde overschrijding bodemkwaliteit en daardoor ook onder graven >I valt. Voor onze opdrachtgever voeren wij veel bodemonderzoek uit binnen OZHZ gebied.

Dient in deze bodemonderzoeken vanaf in werking treding van de nieuwe bodemregels ook altijd PFAS te worden onderzocht?

Over onderzoek hebben wij geen lokale regels. Over het algemeen moet een stof worden onderzocht als de locatie hierop verdacht is, dit volgt uit de onderzoeksprotocollen (zoals NEN5740 bijvoorbeeld). Je kunt PFAS net zo zien als bijvoorbeeld asbest of een andere stof die niet in het standaard NEN-pakket zit. We hebben hierover meer vragen gehad, zie hierboven.

Indien PFAS niet is onderzocht en we bijvoorbeeld wel een melding en informatiemelding hebben gedaan voor tijdelijke uitname van Stedin met lood >I van >25 m3, wordt deze melding dan afgekeurd?

Alleen als het onderzoek niet voldoet aan de regels over voorafgaand bodemonderzoek in het Besluit activiteiten leefomgeving paragraaf 5.2.2.

In artikel 11.32 van de conceptregels Bodem wordt vermeld dat in verband met risico's bij het graven in de bodem tenminste 4 weken voor het begin van de activiteit extra gegevens en bescheiden bij het bevoegd gezag moeten worden verstrekt. Geldt dit ook voor een tijdelijke uitname van de grond? Normaliter (in de rijksregels) betreft dit één week van tevoren. Zie het antwoord hierboven (tijdelijke uitname grond > 25 m3 > I).

Bijlage 2 Verslag van de vooroverlegreacties op de bodemregels 25 november 2024

1. Overzicht reacties

Geen reactie ontvangen van:

- Prorail
- Gasunie
- Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

Reactie ontvangen van:

- TenneT
- Provincie Zuid-Holland
- Waterschap Rivierenland
- Waterschap Hollandse Delta

- Evides
- Oasen

Overleg mee voeren n.a.v. reactie:

- Waterschap Rivierenland
- Waterschap Hollandse Delta
- Oasen & Evides

2. Beantwoording

Hierna volgen de binnengekomen reacties van eerdergenoemde partijen en de beantwoording hierop. Duidelijk wordt of het voorstel voor bodemregels is aangepast naar aanleiding van de binnengekomen reactie.

1. Rijkswaterstaat
Reactie
Hartelijk dank voor het toesturen van het concept omgevingsplanwijziging bodemkwaliteit regio Zuid-Holland Zuid. Kijkend naar de belangen van Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid, zie ik geen aanleiding voor een reactie op dit plan. Rijkswaterstaat blijft in de toekomst graag op de hoogte van ruimtelijke plannen in uw gemeente die een relatie hebben met het hoofd(vaar)wegennet en hoofdwatersysteem.
Antwoord
Niet nodig

2. TenneT
Reactie
Onderstaand vindt u onze reactie met betrekking tot het plan. Uitvoeren van werken en/of werkzaamheden In de concept Handreiking omgevingsplanregels voor het thema bodemkwaliteit van de regio Zuid-Holland Zuid staat onder meer opgenomen dat geen informatieplicht is bij kleinschalig graven (paragraaf 6.3). De werkzaamheden hoeven niet meer gemeld te worden wanneer sprake is van graven in een bodemvolume kleiner dan 25 m ³ en in een bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde. Echter, deze kleine graafwerkzaamheden kunnen mogelijk in de directe nabijheid van de hoogspanningsverbinding of andere hoogspanningsinfrastructuur plaatsvinden. TenneT wil graag deze plannen toetsen om vast te stellen of de ontwikkelingen geen aantasting veroorzaken aan de veiligheid en leveringszekerheid van deze hoogspanningsverbindingen.

Wij verzoeken u daarom in de nota op te nemen dat:

1. Bij de uitvoering van werken en of werkzaamheden in de directe nabijheid van de hoogspanningsverbinding veiligheidsvoorwaarden aangevraagd moeten worden bij toestemming@tennet.eu.
2. Zonder deze zogenaamde Toestemming de werken en/of werkzaamheden niet mogen worden uitgevoerd.

Succes met het afronden van de regeling. Dank ook voor de mogelijkheid om input te leveren middels een vooroverlegreactie. Als het lukt dat ontvangen wij graag op voorhand een informele terugkoppeling voordat het ontwerp ter inzage ligt.

Antwoord

Via een andere activiteit, namelijk activiteiten of het uitvoeren van graafwerkzaamheden nabij een hoogspanningsverbinding, zal worden gezorgd dat er een vergunningplicht dan wel meldplicht gaat gelden en geborgd wordt dat TenneT de plannen kan toetsen. Dit betreft de voormalige aanlegvergunning in bestemmingsplannen en deze aanlegvergunning geldt momenteel nog steeds via het tijdelijk omgevingsplan. Dit voorstel voor bodemregels is niet van toepassing op activiteiten ter bescherming van de hoogspanningsverbinding en heeft dus geen betrekking op deze aanlegvergunning. Wat hier wordt geschrappt is namelijk de melding – toetsing – vanuit de bodemkwaliteit (milieu), dus de vraag of de grond vervuild is en wat gevolgen zijn indien de grond vervuild is.

3. Evides

Reactie

Document: Voorstel beleid hergebruik PFAS houdende grond ZHZ - technische versie voor markt v8.1

1) Figuur 1: Toepassingskaart PFAS houdende grond Zuid-Holland Zuid → De op deze kaart weergegeven 'grondwaterbeschermingsgebieden' zijn niet hetgeen normaliter onder grondwaterbeschermingsgebieden wordt verstaan (en ook niet wat in het landelijk toetsingskader wordt verstaan). In dit document is het een combinatie van waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones en gebieden voor aanvullende strategische voorraad. Dat is verwarrend en maakt onduidelijk, en juridische mogelijk discutabel welke maximale waarden voor hergebruik gelden. Goed om dit te verduidelijken.

2) Tabel 2: Grond Zone B – lokaal beleid → Waarom niet expliciet opgenomen welke maximale waardes gelden in grondwaterbeschermingsgebieden? Nu alleen opgenomen dat er geen maatwerk mogelijk is. Prima om aan te geven dat maatwerk niet mogelijk is, maar ook waardes uit landelijk beleid opnemen, namelijk gebiedskwaliteit en wanneer niet bekend 0,1 ug/kg ds per individuele PFAS

3) Alle Tabellen: “overige PFAS” → Welke worden hiermee bedoeld? Op welke PFAS-parameters moet worden geanalyseerd? Welk analysepakket? Is er een partijkeuring volgens een specifieke methode vereist?

4) Algemeen: Hoe wordt toezicht en handhaving geborgd in de procedure van het maatwerkbesluit?

Document: Regio Omgevingsplanregels Bodem sept 2024

5) Waarom matcht Tabel 11.14.1: afwijkende kwaliteitseisen zone B uit omgevingsplanregels niet met het bovenste deel van Tabel 2: Grond Zone B – lokaal beleid uit de technische versie voor de markt? Daar staat namelijk ook nog een categorie wonen, industrie, infra, gbt in

6) Op pagina 15 staat: “In grondwaterbeschermingsgebieden gelden ook eisen vanuit de provinciale omgevingsverordening. Op dit moment voldoen de eisen ook aan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening.” → Wat wordt hiermee bedoeld? Wat voor eisen? + klinkt alsof de provinciale omgevingsverordening iets anders is dan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening.

7) Waarom staat in de omgevingsplanregels bij afwijkende kwaliteitseisen niet expliciet welke maximale waardes gelden in grondwaterbeschermingsgebieden? Of op zijn minst expliciet dat het landelijk beleid uit het toepassingskader voor grondwaterbeschermingsgebieden van toepassing is, ook in zone B.

8) Artikel 11.30 à Waar komt de 0,06 mg/kg ds vandaan? Bij de uitleg wordt verwezen naar de INEVs maar die zijn toch verschillend voor ecologie en humaan?

9) Artikel 11.37 Maatwerkregel saneringsaanpak à Welke terugsaneerwaardes gelden in grondwaterbeschermingsgebieden? Expliciet maken.

Antwoord

1)

Wij sluiten met de term aan bij de aanwijzing in artikel 2.2 van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV 2024). Hierin staat dat de grondwaterbeschermingsgebieden onderverdeeld zijn in:

- a. waterwingebieden;
- b. grondwaterbeschermingszones;
- c. boringsvrije zones; en
- d. gebieden voor aanvullende strategische voorraden.

De geometrische begrenzingen van de grondwaterbeschermingsgebieden staan opgenomen in figuur 1. Provincie Zuid-Holland heeft zelf regels gesteld in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening aangaande het toepassen van grond- en baggerspecie en de grondwaterbeschermingsgebieden ter bescherming van de drinkwaterwinning (zie § 3.3.6 Grond en baggerspecie, Artikel 3.41.).

Het is inderdaad verwarrend en onduidelijk dat in het landelijke handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie (versie december 2021) een andere norm en uitleg staat. Mogelijk omdat het niet meer up-to-date is.

2)

De gemeente stelt geen normen in grondwaterbeschermingsgebieden. Dit is de bevoegdheid van de provincie. De normen die in tabel B zijn opgenomen voldoen ook aan het provinciale beleid, daarom zijn deze normen niet opgenomen. Als wordt voldaan aan gemeentelijk beleid, dan wordt ook voldaan aan het provinciale beleid.

Ons maatwerkbeleid gaat enkel over PFOA. Onze lokale normen betreffen enkel PFOA en PFOS. Voor de overige PFAS- stoffen is het provinciale en landelijke beleid geldig. Dit is niet opgenomen in de tabel. Het was niet de bedoeling om een allesomvattende tabel te maken, alleen om het lokale beleid duidelijk te maken. Ik zal dit intern nog eens bespreken of we dit alsnog willen doen in de definitieve versie van dit stuk.

3)

Overige PFAS zijn alle PFAS exclusief geen PFOA en PFOS. Voor PFOA en PFOS is lokaal beleid. Overige niet. Analysepakket volgt uit onderzoeksprotocollen en landelijke regels (Besluit bodemkwaliteit en landelijke handelingskader). Er is geen lokaal beleid voor onderzoek of onderzoeksmethoden. Over het algemeen moet altijd PFAS geanalyseerd worden bij een partijkeuring (alle grond is hierop verdacht).

4)

Bij melding van een partij grond en aanvraag van maatwerkvoorschriften wordt de melding beoordeeld, het maatwerk afgewogen en een maatwerkbesluit opgesteld door een vergunningverlener. Vervolgens kan de grond worden toegepast. Onze omgevingsdienst is

door al haar gemeenten gemandateerd om toezicht- en handhavingstaken uit te voeren voor zowel meldingen van toepassen van grond/baggerspecie als de maatwerkbesluiten.

5)

In het omgevingsplan staan alleen de normen die afwijken van het landelijke beleid. In tabel 2 staan ook landelijke normen weergegeven zodat een algemeen totaalplaatje ontstaat voor hergebruik van PFAS-houdende grond. Je kunt het dan makkelijker vergelijken met tabel 1; de landelijke normen.

6)

Deze fout is hersteld.

Het beleid is opgesteld toen de provinciale milieuverordening Zuid-Holland (2021) van kracht was. Sinds 2024 is de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening van kracht. Het lokale beleid voldoet aan beide. Dus bij opvolging van het lokale beleid overtreed je geen provinciale regels.

7)

In het omgevingsplan staan gemeentelijke regels. Er staan daarom geen landelijke of provinciale regels in. Provinciale regels en landelijke regels zijn naast de lokale regels ook geldig. Het is niet werkbaar voor lagere overheden om alle regels van hogere overheden te herhalen. Als er dan een wijziging optreedt dan zou zij steeds genoodzaakt zijn al haar regels aan te passen.

8)

De INEV wordt vastgesteld op basis van de gezondheidkundige en de ecologische risicogrenswaarden. Hierbij is de laagste waarde van hetzij het ecologisch risico, dan wel gezondheidkundige risico bepalend voor de uiteindelijke waarde.

Voor PFOS, PFOA en GenX zijn de humane risicogrenzen bepalend. In tegenstelling tot de INEV's uit 2020, die nog bepaald werden door de ecologische risicogrenzen.

Zie ook memo "Risicogrenzen ten behoeve van de vaststelling van Interventiewaarden voor PFOS, PFOA en GenX" (RIVM 20 juli 2021).

9)

De provincie heeft voor bodemsanering geen normen vastgesteld voor grondwaterbeschermingsgebieden. Deze zijn derhalve niet anders dan de lokale en landelijke normen. Voor lood en PFOA hebben wij lokale normen vastgesteld. Voor overige stoffen en of bij niet genoemde gebruiksfuncties gelden de landelijke normen. Deze komen overeen met de kwaliteitsklasse die hoort bij de gebruiksfunctie van een locatie.

4. Oasen

Reactie

Op 21 oktober jl. heeft Oasen uw e-mail ontvangen inzake de concept omgevingsplanwijziging bodemkwaliteit regio Zuid-Holland Zuid. We zien het als een goede basis om als drinkwaterbedrijf te worden betrokken in de ontwikkeling van nieuw beleid op

basis van de gewijzigde wet- en regelgeving sinds het in werking treden van de Omgevingswet. Graag willen wij op dit concept reageren, middels deze e-mail.

Drinkwaterbedrijf Oasen

Drinkwaterbedrijf Oasen heeft als kernwaarden om onberispelijk drinkwater met grote leveringszekerheid en klanttevredenheid te leveren voor nu en in de toekomst. Onze infrastructuur (drinkwaterleidingen, als productie- en distributielocaties) en de bronnen voor drinkwater liggen binnen ons voorzieningsgebied over een aantal gemeenten in de provincies Zuid-Holland en Utrecht verspreid. Drinkwater is een primaire basisbehoefte en is in Nederland van topkwaliteit, dit komt onder meer door de zeer goede drinkwaterzuivering en infrastructuur. Daarom vragen wij aandacht aan de gemeenten binnen hun omgevingsprogramma's voor de bescherming van de grondwaterwinningen en de infrastructuur van Oasen.

Taken drinkwaterbedrijf

Als drinkwaterbedrijf zijn we op verschillende manieren belanghebbende bij de bodemkwaliteit en de waterkwaliteit in ons gebied. Enerzijds bevinden verschillende van onze grondwaterwingebieden voor drinkwaterbereiding zich in het plangebied. Anderzijds behoort een deel van het plangebied tot ons voorzieningsgebied, waarbinnen de drinkwaterinfrastructuur veelal ondergronds is aangelegd. Voor beide aspecten is dit concept van groot belang voor de drinkwaterproductie en -distributie.

Bescherming bronnen voor drinkwater

Voor de bescherming van de bronnen voor drinkwater is het van belang dat er zo min mogelijk vervuilende stoffen en micro-organismen in het grondwater terecht kunnen komen. Daarom zijn er door de provincies grondwaterbeschermingsgebieden aangewezen waar specifieke regels gelden om de huidige grondwaterwinningen te beschermen.

Gevolgen voor grondwater t.b.v. drinkwaterwinning

De bescherming van huidige bronnen waar wij grondwater onttrekken en de zoekgebieden voor nieuwe winlocaties heeft een hoge prioriteit. We vinden het dan ook belangrijk dat de planwijziging vanuit gezondheidsoogpunt rekening houdt met de grondwaterbeschermingsgebieden. Tegelijkertijd zien we dat de bodemkwaliteit in deze regio o.a. voor wat betreft PFAS en aanverwante zeer zorgwekkende stoffen slechter is dan in veel andere delen van Nederland. In die zin waarderen we de aanpak van dit onderwerp en het aanscherpen van de regelgeving ten opzichte van die van 2018.

De mobiliteit van deze stoffen, wanneer deze in het grondwater belanden, baart ons wel zorgen, waar licht vervuilde grond op zwaarder vervuilde grond mag worden aangebracht. Wij constateren dat hierdoor de totale hoeveelheid PFAS in een gebied toeneemt, terwijl het risico bestaat dat deze stoffen vanwege hun karakter op termijn toch uit zullen spoelen naar diepere bodemlagen.

Bodemenergiesystemen en geothermie

Als gevolg van de energietransitie wordt het drukker in de ondergrond door de opkomst van onder andere open en gesloten bodemenergiesystemen en geothermie. Van deze systemen is het soms nog onduidelijk wat ze op lange termijn voor invloed hebben op de grondwaterkwaliteit. Omdat de gemeenten bevoegd gezag zijn voor de gesloten

bodemenergiesystemen, vragen wij terughoudend te zijn met de aanleg van bodemenergiesystemen nabij grondwaterwinningen. Ook zijn er risico's van de energietransitie voor onze infrastructuur, met betrekking tot opwarming van de leidingen en het drinkwater. Wij vragen de gemeenten om bij het toepassen van een warmtenet rekening te houden met de ligging van de drinkwaterleidingen.

Warmtenetten dienen zo ver mogelijk van de waterleidingen vandaan te blijven of, indien het niet anders kan, dient er te worden aangetoond dat de opwarming van de ondergrond beperkt blijft.

Vanuit Oasen vragen wij daarom aan de regio Zuid-Holland Zuid, ten behoeve van de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening, deze belangen mee te wegen in de concept omgevingsplanwijziging bodemkwaliteit regio Zuid-Holland Zuid, zodat wij aan onze kernwaarden kunnen blijven voldoen.

Gevolgen voor de ondergrondse drinkwaterinfrastructuur

Door de nieuwe regels zoals in het concept omgevingsplanwijziging bodemkwaliteit regio Zuid-Holland Zuid zijn uitgewerkt voorzien wij een belangrijke verzwaring van de regelgeving voor de drinkwaterinfrastructuur. Zowel op het gebied van beheer en onderhoud als op het gebied van nieuwe aanleg voorzien wij een belangrijke toename van de onderzoeks- en rapportageverplichtingen bij vergunningaanvragen of onderhouds- en beheeractiviteiten. Uiteraard zijn we overtuigd van het belang van een adequate uitvoering van de zorg voor de bodemkwaliteit. Tegelijkertijd zien we de effecten van een uitgebreidere onderzoeks-, informatie- en meldings- en vergunningplicht met enige zorg tegemoet, als we kijken naar het nu al overbelaste systeem.

Graag gaan we het gesprek aan, wellicht samen met ons collega-drinkwaterbedrijf Evides, om de praktische gevolgen van deze beleidswijziging werkbaar te maken en te houden.

Antwoord

Gevolgen voor grondwater t.b.v. drinkwaterwinning

Ons beleid ten aanzien van PFOA gaat er vanuit dat grondverzet plaats mag vinden binnen de zone die diffuus verontreinigd is met PFOA. De grond is afkomstig uit deze zone en mag worden toegepast binnen deze zone. Er is daarmee geen toename van de totale hoeveelheid PFOA. De stof is inderdaad mobiel en kan uitspoelen. Op perceelniveau kan dit invloed hebben. Op gebiedsniveau niet. Overigens is in de polder sprake van een kwelsituatie. Dit betekent dat ook als PFOA vanuit de bodem uitspoelt naar het grondwater, dit afvloeit naar het oppervlaktewater en uiteindelijk in de rivier terecht komt. De bodem in de polder heeft daarmee weinig tot geen invloed op de kwaliteit van het ruwwater dat voor het drinkwater uit diepere bodemlagen (eerste tot derde/vierde/vijfde watervoerend pakket; 15 – 200 m-mv) wordt opgepompt.

Bodemenergiesystemen en geothermie

De omgevingsplanwijziging betreft enkel het thema bodemkwaliteit en gaat niet in op de bodemenergiesystemen of warmte in de ondergrond. Met deze wijziging worden onderwerpen ten aanzien van bodemenergiesystemen nog niet geregeld, dit volgt wel in de

toekomst. In de praktijk zijn er als het goed is al regels die zorgen dat bodemenergiesystemen niet zomaar komen in waterwingebieden. Daarnaast is er in de praktijk altijd nauwe afstemming en coördinatie (gemeentelijke taak) tussen organisaties en bedrijven bij het aanleggen van kabels en leidingen.

In de toekomst zal rekening worden gehouden met dit aspect en indien nodig wordt in overleg gegaan met deze partij over hun belangen ten aanzien van bodemenergiesystemen nabij waterwingebieden.

Gevolgen voor de ondergrondse drinkwaterinfrastructuur

Ten aanzien van dit punt gaan wij in overleg met Oasen en Evides. Daarin kunnen we nader in gesprek gaan over mogelijke knelpunten en mogelijke toename van onderzoeks- en rapportageverplichtingen bij vergunningaanvragen of onderhouds- en beheeractiviteiten.

Het belang van het doorvoeren van het aanleveren van extra gegevens bij informatie- en meldplichten en het instellen van extra vergunningplichten is met het oog op het maken van een zorgvuldige en complete beoordeling als bevoegd gezag met als doel om milieuschade te voorkomen. Ons belang is een zorgvuldige toepassing.

5. Waterschap Rivierenland

Reactie

Gereageerd door middel van opmerkingen en vragen in de tekst van de toegestuurde stukken.

Antwoord

De opmerkingen en vragen zijn beantwoord en waar nodig verwerkt. We zijn in overleg met deze partij.

6. Waterschap Hollandse Delta

Reactie

Gereageerd door middel van opmerkingen en vragen in de tekst van de toegestuurde stukken.

Antwoord

De opmerkingen en vragen zijn beantwoord en waar nodig verwerkt. Er wordt nader overleg gevoerd met deze partij. Daarin zullen de vragen over lastenverzwaring en de normen ten aanzien van chloride worden besproken.

7. Provincie Zuid-Holland

Reactie

Inhoudelijk

In hoofdzaak zien we dat in het omgevingsplan invulling is gegeven aan de instructieregels.

1) We missen nog wel de invulling van artikel 7.39d (lozen van grondwater op of in de bodem) van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV).

2) Wellicht ten overvloede, Provinciale Staten hebben voorbeschermingsregels vastgesteld in het Voorbereidingsbesluit Wijziging ZHOV 2022 grondwaterkwaliteit d.d. 5 november 2022. We zien de voorbeschermingsregels soms terugkomen in de regels van het omgevingsplan. De vraag is hoe de gemeente invulling geeft aan de voorbeschermingsregels. Handhaaft de gemeente deze of is ze van plan deze op een later moment te integreren in het omgevingsplan.

3) Tekstueel

Art 11.65

Voorstel om in artikel 11.65, eerste lid, aan het einde van de zin na “grondwater” toe te voegen “als bedoeld onder 7.30 van de ZHOV”. Nu zit dat alleen in de uitleg van dit artikel en heeft het geen status.

4) Art 11.66, lid 3, onder 2.

Daarin wordt verwezen naar artikel 3.141d. Dat moet zijn 3.141e.

5) Art 11.67

Daarnaast moet er in artikel 11.67, tweede lid, nog de woorden “aanhef, onder b” worden toegevoegd. Het tweede lid van dat artikel komt dan als volgt te luiden: “Het eerste lid, aanhef, onder b, is niet van toepassing indien sprake is ... aanwijsbaar is”.

6) Art 11.69 lid 3

De vierweeks termijn voor aanlevering ontbreekt in het artikel, maar komt wel terug in de toelichting.

Antwoord

1)

Dit betreft een wateractiviteit en geen bodemactiviteit, daarom is deze nog niet meegenomen.

2)

Naar ons weten zijn de voorbeschermingsregels uit het Voorbereidingsbesluit Wijziging ZHOV 2022 grondwaterkwaliteit opgevolgd (lees ook overgenomen) in dit voorstel voor omgevingsplanregels voor bodem. Dan gaat het over de voorbeschermingsregels voor bouwen van een grondwatergevoelig gebouw, saneren en historische bodemverontreiniging. Dat zijn niet de wateractiviteiten (lozen ed.). Wij zijn ons ervan bewust dat de voorbeschermingsregels voor de wateractiviteiten formeel binnen de 1,5 jaar looptijd van het voorbereidingsbesluit in de omgevingsplannen moeten zijn vastgesteld.

3)

Dit is aangepast in de regels.

4)

Dit is aangepast.

5)

Dit is aangepast.

6)

Dit passen we aan. Het artikel heeft daardoor een andere opbouw gekregen, namelijk als volgt:

Artikel 11.68 Aanvraagvereisten omgevingsvergunning en informatieplicht bouwen van een grondwatergevoelig gebouw

1. Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het bouwen van een grondwatergevoelig gebouw op een grondwatergevoelige locatie wordt het voorafgaand onderzoek, bedoeld in artikel 11.65 [voorafgaand grondwateronderzoek], verstrekt.
2. De resultaten van het voorafgaand onderzoek worden ook verstrekt in het bestandsformaat XML.
3. Bij de aanvraag van de omgevingsvergunning wordt ook een afschrift verstrekt van de volgende gegevens en bescheiden:
 - a. indien sprake is van een verontreiniging van grondwater:
 - i. **een afschrift van de gegevens en bescheiden na verrichten van de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit, bedoeld in artikel 3.132 van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening, waarbij ten minste vier weken verstreken zijn nadat de gegevens en bescheiden aan Gedeputeerde Staten zijn verstrekt;**
 - ii. de resultaten van het voorafgaand bodemonderzoek bedoeld in het eerste lid;
 - iii. de naam en het adres van degene die de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit heeft verricht;
 - iv. een onderbouwing van de daarbij toegepaste methode(n), bedoeld in artikel 3.126, tweede lid, Zuid-Hollandse Omgevingsverordening; en
 - v. de uitkomst van de risicobeoordeling grondwaterkwaliteit;
 - b. indien sprake is van een significante grondwaterverontreiniging: een afschrift van de melding, bedoeld in artikel 4.1236 van het Besluit activiteiten leefomgeving, die aannemelijk maakt dat een bronaanpak bedoeld in artikel 11.67 (sanerende maatregelen), eerste lid, wordt verricht; en

indien sprake is van een significante grondwaterverontreiniging die direct aandacht behoeft: een afschrift van de aanvraag om omgevingsvergunning die aannemelijk maakt dat een grondwatersanering wordt verricht.

